

Statuetki Kręgi Sztuki są formą naszego najwyższego uznania zasług dla osób, zespołów, instytucji, które działają w sferze edukacji kulturalnej i artystycznej.

Pomysłodawcą tej nagrody jest Wojciech Majewski, dyrektor Festiwalu Kręgi Sztuki, a jej projektantem prof. Marian Oslisło z ASP Katowice.

Nagrodzeni Statuetkami Kręgów Sztuki:

2012

1. **Prof. Andrzej Jasiński** - pianista i pedagog znany w Polsce i na świecie; szczególnie związany z Akademią Muzyczną w Katowicach, gdzie szlifował takie diamenty jak Kristian Zimerman, Mateusz Boro-wiak; wieloletni przewodniczący jury Międzynarodo-wego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopi-na. Był pierwszym laureatem Statuetki Kręgów Sztuki. Odebrał ją podczas koncertu inauguracyjnego Trzeci Festiwal Europejskich Szkół Artystycznych i Twórczo-ści Kręgi Sztuki – 4 lipca 2012 r. w Teatrze. Im. A. Mickiewicza w Cieszynie.

„Za Prawdę, Dobro i Piękno, które reprezentuje swoim życiem i twórczością.”

2. **Prof. Wiktor Jędrzejec** – artysta plastyk, Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, z którą był związany przez długie lata; dyrektor Departamentu Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej przy Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodo-wego.

„Za pracowitość, wytrwałość, wrażliwość i inteligencję w przekuwaniu na grunt instytucjonalny potrzeb polskiej kultury i sztuki oraz edukacji w tych dziedzinach.”

3. **Kapela ze Wsi Warszawa** – zespół, który w oparciu o źródła etniczne i na tradycyjnych instru-mentach z Mazowsza od 1997 roku tworzy nowocze-sną muzykę. Grupa znana jest w Polsce z płyt i kon-certów i nie mniej znana i doceniana za granicą – zapraszana do nagrań i występów na scenach muzyki etno wszystkich kontynentów. Statuetkę Kręgów Sztuki, Kapela ze Wsi Warszawa otrzymała, 7 lipca w Cieszynie, w Teatrze im. A. Mickiewicza; podczas specjalnego koncertu przygotowanego w ramach trze-

ciej edycji Festiwalu Kręgi Sztuki z okazji 15-lecia zespołu.

„Za młodzieńczą energię i dojrzałą konsekwencję w zbliżaniu piękna tradycji do współczesnej rzeczywisto-ści, tak, by i ona stawała się piękniejsza.”

4. **Iwona Chmielewska** – artystka plastyk i pisar-ka - wybitna autorka *picturebook*, która dwukrotnie, w 2012 i w 2013 r., została uhonorowaną najwyższą światową nagrodą dla wydawców i autorów książek ilustrowanych - Bologna Ragazzi Award (obie nagrody dla książek wydanych w Korei Południowej). Iwona Chmielewska otrzymała Statuetkę Kręgów Sztuki podczas koncertu inauguracyjnego Czwarty Festiwal Kręgi Sztuki - 10 lipca 2013 w teatrze im. A. Mickiewicza w Cieszynie.

„Za artystyczny zamysł graficzny i literacki skonstru-owany z matematyczną precyzją, dzięki któremu tworzone przez Iwonę Chmielewską picturebook stają się przekazem wartości dla odbiorców z różnych stron świata i różnych pokoleń.”

5. **Jarosław Guła** – działacz niezależnej kultury alternatywnej, założyciel legendarnego zespołu Praffdata, twórca Centralnego Domu Kultury (CDQ) - najstarszego prywatnego klubu muzycznego w Warszawie. W tym najbardziej underground'owym miejscu spotkań ponadkulturowych i ponadśrodowi-skowych w ciągu minionych 10 lat, Jarosław Guła zorganizował przeszło 1 500 koncertów i wydarzeń artystycznych.

„Za wiernie pozostawanie na straży kultury niezależnej i poszerzanie .”

2013

1. **Maria Pomianowska** – Instrumentalistka gra-jąca m.in. na sarangi, suce biłgorajskiej, fideli płoc-kiej, wiolonczeli, kompozytorka, wokalistka i peda-gog; szczególnie związana z Akademią Muzyczną w Krakowie.

Znana z projektów muzyki etnicznej, rekonstrukcji dawnych instrumentów i ciekawych, często zaskakują-cych, interpretacji muzyki klasycznej. Statuetkę Kręgów Sztuki otrzymała 10 lipca, podczas koncertu inaugura-acyjnego Czwarty Festiwal Kręgi Sztuki, pt. „No music no life” pamięci Arnie Lowrence’a i Janusza Korczaka, który wykonała z Zoharem Fresco (Izrael), a także spe-

cialnie na tę okazję powstała Circles of Art. Orchestra (Polska i Izrael) – Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn.

„Za energię i wszechstronność dowodów na to, że muzyka pozwala rozumieć się bez słów, które zostawia na całym świecie.”

2. Zohar Fresco (Izrael) – muzyk uznawany za jednego z najwybitniejszych na świecie perkusistów. Ma własny, oryginalny styl grania na bębnach obręczowych. Jego kompozycje są inspirowane muzyką etniczną, głównie pochodzącą z Azji. Statuetka Kręgi Sztuki została mu wręczona 10 lipca, podczas koncertu inaugurującego Czwarty Festiwal Kręgi Sztuki, pt. „No music no life” pamięci Arnie Lawrence’a i Janusza Korczaka w jego wykonaniu oraz Marii Pomianowskiej, a także specjalnie na tę okazję powstała Circles of Art Orchestra (Polska i Izrael) – Teatr im. A. Mickiewicza, Cieszyn.

„Za nowatorskie brzmienia, które uszlachetnia tradycję wykonania”

3. Eduard Ovčáček (Czechy) - rzeźbiarz, malarz – abstrakcjonista, założyciel i profesor Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Ostrawie, pedagog wielu pokoleń grafików. Statuetka została przekazana na ręce jego byłych studentów: Marka Sibinský’ego i Pavla Alberta.

„Za interdyscyplinarność, nowoczesność i otwartość tworzenia, myślenia oraz działania przy pełnym poszanowaniu tradycyjnych wartości i rzemiosła.”

4. Stanisław Janicki - pisarz, dziennikarz, scenarzysta, twórca filmów dokumentalnych, historyk kina.

„Za dziesiątki lat pracy, którą pokazuje, że elegancja słowa i obrazu nie musi być elitarna, że stare (nie tylko kino) może być wciąż aktualne, że magia i realność, tak jak magiczne i realne jest kino, pozwala rozwijać marzenia, bez których nasze życie nie miałoby tyle Piękna.”

5. Jan Cichy - gitarzysta basowy, kompozytor, aranżer, saksofonista, członek wielu zespołów, głównie jazzowych. Wielokrotnie czytelnicy magazynu Jazz Forum umieszczali go na czołowych miejscach w rankingu „gitara basowa” w Polsce.

„Za wrażliwość i umiejętności, które pozwalają mu z wirtuozérią na łączenie rytmu ze śpiewną melodyką; za wszechstronność stylistyczną; za intuicję pedagogiczną i ludzką szlachetność”

2014

1. Stanisław Wiczorek - artysta zajmujący się różnymi formami grafiki, malarstwem, rysunkiem, scenografią i projektowaniem wystaw. Profesor, wykładowca, od 45 lat związany z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie. W pracy artystycznej i zawodowej jego

zainteresowania i fascynacje wynikają z chęci świadomego wyboru tworzywa, pozwalającego odnieść się do otoczenia. Łączy różne dyscypliny sztuki i nauki.

„Za bezkompromisowość w poszukiwaniu prawdy artystycznej i żarliwość, z jaką uczy tego innych.”

2. Motion Trio – to - Janusz Wojtarowicz, Paweł Baranek i Marcin Gałazyn - zespół trzech światowej klasy akordeonistów. W 1996 roku założył go Janusz Wojtarowicz - leader i autor większości kompozycji Motion Trio. Zadziwiają krytyków i publiczność europejskiej i światowej sceny muzycznej swoim repertuarem, aranżacjami i wirtuozérią wykonania. Ich koncerty to quasi spektakle fabularne, budowaniem dramaturgii i zwrotami akcji. Poruszają się we wszystkich obszarach muzyki - od heavy metalu, poprzez jazz, po muzykę współczesną. Zespołowi wręczono statuetkę podczas unikatowego koncertu wg. pomysłu Wojciecha Majewskiego, kiedy to Motion Trio i Zohar Fresco zagrali specjalnie dla Kręgów Sztuki jedyne dwa koncerty.

„Za niekończące się odkrycia możliwości akordeonu, które pozwalają zdobywać nowych wielbicieli tego instrumentu i muzyki.”

3. Wiesław Łysakowski – producent filmowy i kierownik produkcji, absolwent Wydziału Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Właściciel Studia Filmowego Tramway, z którego w ostatnich latach, wyszły filmy J.J. Kolskiego *Wenecja*, *Zabić bora*, *Serce*, *serduszek*, czy M. Pieprzycy *Chce się żyć*.

„Za odwagę w obejmowaniu produkcją filmów na tematy, które są przemilczane we współczesnej polskiej kinematografii, a pozwalają odbudowywać społeczne wartości.”

4. Anna Seniuk – aktorka, profesor Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, znana z wielu wybitnych ról teatralnych i filmowych, w tym z popularnego w latach 70’ serialu *Czterdziestolatek*.

„Za liryczny humor kreacji aktorskich i za oddanie w pracy pedagogicznej”

5. Anielka Lubieniecka - reżyserka, artystka plastyk, autorka filmów animowanych, scenografka, ilustratorka książek i czasopism dla dzieci, animatorka związana ze środowiskami dzieci tworzących filmy i entuzjastów tej twórczości, pedagog. Mimo bardzo wielu światowych sukcesów artystycznych i nagród najbardziej ceni sobie pracę z dziećmi (również dysfunkcyjnymi).

„Za filmy animowane mistrzowsko łączące obraz z muzyką i za niesłabnący zapał i pomysłowość w pracy pedagogicznej.”

Noty o autorach

Noty o autorach, artystach, gościach Festiwalu „Kręgi Sztuki” patrz wewnątrz numeru: **Andrzej Jasiński**, **Ludwik Stomma**, **Małgorzata Sady**, **Bogusława Sochańska**, **Iwona Chmielewska**, **Andrzej Mitan**, **Witold Chmielewski**, **Kurt Weber**, **Marian Oslislo**, **Eulalia Domanowska**, **Anna Krysztofiak**, **Wang Yun**, **Marek Tylkowski**, **Maria Pomianowska**, **Eduard Ovčáček**, **Zbigniew Bajek**, **Stanisław Wieczorek**, **Janusz Fogler**, **Ireneusz Betlewicz** oraz **Paweł Targiel**.

Zbigniew Benedyktowicz – antropolog kultury. Wykładowca w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UW, pracuje w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, kierował Zakładem Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Redaktor naczelny kwartalnika „Konteksty”, członek redakcji „Kwartalnika Filmowego”. Zajmuje się problematyką wyobraźni symbolicznej i antropologią kultury współczesnej. Autor licznych artykułów na ten temat, współautor i redaktor naukowy książek: *Film i kontekst* (1988), *Sztuka na wysokości oczu. Film i antropologia* (1991), *Zbigniew Rybczyński – podróżnik do krainy niemożliwości* (1993). Autor książek z zakresu antropologii kultury: *Dom w tradycji ludowej* [z Danutą Benedyktowicz] (1992), *Portrety „Obcego”. Od stereotypu do symbolu* (2000), *Dom – droga istnienia. Dom w tradycji ludowej*, [w:] 7. Triennale Sztuki Sacrum Dom – droga istnienia. Miejska Galeria Sztuki w Częstochowie, Częstochowa 2009, *The Home – the Way of Being. Home in Folk Tradition* [z Danutą Benedyktowicz], Częstochowa 2009.

Józef Czechowicz (1903-1939) – poeta. Członek i jeden z założycieli grupy poetyckiej „Reflektor”, współpracował m.in. z grupą poetycką „Kwadryga”. W latach 1937-1939 współpracował z miesięcznikiem „Zwierciadło”, w 1938 wraz z Ludwikiem Fryde założył kwartalnik artystyczny „Pióro”. W 1939 pracował w dziale literackim Polskiego Radia, dla którego napisał wiele słuchowisk. Redagował również pisma dla dzieci „Płomień” i „Płomyczek”. Czechowicza uważa się za jednego z najsugestywniejszych katastrofistów

Dwudziestolecia, zaś jego twórczość zalicza się do nurtu nazwanego poezją „trzeciego wyrazu”. Napisał: *Kamień* (Lublin 1927), *Dzień jak co dzień. Wiersze z lat 1927, 1928, 1929* (Warszawa 1930), *Ballada z tamtej strony* (Warszawa 1932), *Stare kamienie* (współautor F. Armszrajnowa, Lublin 1934), *W błyskawicy. Poezje* (Warszawa 1934), *nic więcej* (Warszawa 1936), *Czasu jutrzejszego. Dramat* (wyst. Warszawa, Teatr Nowy 1939), *Nuta człowiecza* (Warszawa 1939), *Plan akcji* (Warszawa 1938).

Magdalena Fabiś – doktorantka Uniwersytetu Jagiellońskiego, absolwentka specjalności krytyka literacka na Wydziale Polonistyki tejże uczelni. W pracy doktorskiej kontynuuje rozważania nad tożsamościowym charakterem literatury Górnego Śląska, przyglądając się kategoriom etniczności, tożsamości i przestrzeni.

Mikołaj Góralik – filmoznawca, doktorant w Instytucie Kultury Współczesnej UŁ, zajmuje się twórczością Kurta Weбера oraz czeskim kinem gatunkowym; koordynator projektu badawczego Sci-fEAST, od pięciu lat współpracuje z Festiwalami Kręgi Sztuki; autor publikacji w tomach zbiorowych, internetowych serwisach filmowych oraz czasopismach.

Wiesław Juszcak – historyk sztuki, filozof, profesor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Sztuki PAN. Autor wielu książek i artykułów oraz tłumaczeń (w tym z literatury pięknej). Wybitny znawca malarstwa polskiego XIX i XX w. Obecnie jego główne zainteresowania badawcze to filozofia sztuki oraz historia religii. Prowadzi wykłady monograficzne poświęcone m.in. archaicznej greckiej myśli o sztuce, koncepcji sztuki u Platona, teorii sztuki u Heideggera oraz związkowi sztuki i religii. Opublikował m.in. *Wojtkiewicz i nowa sztuka* (1965); *Jan Stanisławski* (1972); *Postimpresjoniści* (1973); *Malarstwo polskie: modernizm* (1977); *Młody Weiss* (1979); *Fakty i wyobrażenia* (1979); *Zasłona w rajske ptaki albo „O granicach: okresu powieści”* (1981); *Fragmenty. Szkice z teorii i filozofii sztuki* (1995), *Pani na żurawiach. Tom 1: Realność bogów* (2002), *Malarstwo polskie modernizmu* (2005) i zbiór tekstów *Wędrowka do źródeł* (2010) oraz przekłady *Coctail Party* Eliota oraz dwóch poematów Blake’a: *Milton*, *Zaślubiny Nieba i Piekła*. Ostatnio wydał *Pani na żurawiach, T. 2. Archeologia mitu* (2012) i *Poeta i mit* (2014). Uhonorowany nagrodą polskiego PEN Klubu im. Ksawerego i Mieczysława Pruszyńskich, a także medalem Gloria Artis.

Anna Kozińska-Targiel – mieszka i pracuje w Mikołowie. Ukończyła Wydział Psychologii i Pedagogiki UW. Jest kierownikiem Centrum Integracji Społecznej – zajmuje się reintegracją społeczną i zawodową osób bezrobotnych. Uczestniczyła w pracach redak-

cyjnych nieistniejącego lokalnego miesięcznika „miar-ka” i pisma literackiego „Arkadia” od pierwszego nr wydanego w 1996, zredagowała i opatrzyła wstępem *Kalendarium* autorstwa Mariana Sworzenia, ukazującego procesy demokratyzacji samorządowej w latach 1989-1991.

Ryszard Kasperowicz – historyk sztuki, kierownik Katedry Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych KUL. Opublikował m.in. *Berenson i mistrzowie Odrodzenia. Przyczynek do postawy estetycznej Bernarda Berensona* (Kraków 2000), *Zweite, ideale Schöpfung. Sztuka w myśleniu historycznym Jacoba Burckhardta* (Lublin 2004). Przełożył i opatrzył wstępem tom esejów Warburga *Narodziny Wenus* (Gdańsk 2010).

Leszek Kołakowski (1927-2009) – jeden z najwybitniejszych filozofów polskich, od 1968 roku na emigracji. Zajmował się głównie historią filozofii, historią idei oraz filozofią religii, był też eseistą, publicystą i prozaikiem. Kawaler Orderu Orła Białego i wielu innych prestiżowych nagród (w tym wielu doktoratów *honoris causa*). Był jednym ze współtwórców warszawskiej szkoły historyków idei, profesorem, a od 1953 kierownikiem katedry historii filozofii nowożytnej na Uniwersytecie Warszawskim. W roku 1957 został redaktorem naczelnym „Studiów Filozoficznych”. Za zbyt radykalną krytykę władz i odchodzenie w nauczaniu studentów od oficjalnego kanonu marksizmu jeszcze w 1966 wydano go z partii. W 1968, za udział w wydarzeniach marcowych, odebrano mu prawo wykładowania i publikowania, co zmusiło go do emigracji. W Anglii na stałe związał się z Uniwersytetem Oksfordzkim, gdzie w latach 1972–1991 był wykładowcą (*Senior Research Fellow*) w All Souls College, a po przejściu na emeryturę przyznano mu tytuł *Honorary Member of Staff*. Oprócz tego wykładał m.in. w Yale University, University of New Haven, Berkeley University oraz University of Chicago. Jest autorem kilkudziesięciu książek, w tym: *13 bajek z Królestwa Lailonii* (Warszawa 1963), *Filozofia pozytywistyczna (od Hume’a do Koła Wiedeńskiego)* (Warszawa 1966), *Obecność mitu* (Paryż 1972), *Główne nurty marksizmu. Powstanie – rozwój – rozkład* (Paryż 1976-1978), *Czy diabeł może być zbawiony i 27 innych kazań* (Londyn 1982), *Moje słuszne poglądy na wszystko* (Kraków 1999), *Mini wykłady o maxi sprawach* (Kraków 2003).

Sebastian Kubica – absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie na Wydziale Grafiki w Katowicach. Zajmuje się projektowaniem graficznym, drzeworytem, rysunkiem, ilustracją. Pracuje w Instytucie Sztuki Wydziału Artystycznego w Cieszyńskim Uniwersytecie Śląskiego w Katowicach. W 2012 roku uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztu-

ki piękne. Autor kilkunastu wystaw indywidualnych uczestnik ponad stu prezentacji zbiorowych w kraju i za granicą. Nagrody i wyróżnienia m.in. w ostatnich latach: Warszawa 2009 – Wyróżnienie, 7 Triennale Grafiki Polskiej, Katowice 2010 – Wyróżnienie honorowe, Międzynarodowe Biennale Plakatu Soczno-Politycznego, Oświęcim 2011 – Złoty Medal, Międzynarodowa Wystawa „Satyrykon”, Muzeum Miedzi, Legnica – Wyróżnienie, Ogólnopolski zamknięty konkurs na plakat promujący IX Międzynarodowy Konkurs Dyrigentów im. Grzegorza Fitelberga, Katowice 2012 – Wyróżnienie, Międzynarodowa Wystawa „Satyrykon”, Muzeum Miedzi, Legnica – Nagroda, Awakening World Awards Festival, Teheran, Iran – Nagroda Fundacji AnStifte Międzynarodowe Biennale Plakatu Soczno-Politycznego, Oświęcim 2014 – I Nagroda, Międzynarodowe Biennale Plakatu Soczno-Politycznego, Oświęcim

Krzysztof Lipka – pisarz, muzykolog, historyk sztuki, autor słuchowisk radiowych. Opublikował książki *Pensjonat Barataria*, *Wariacje z fletem*, *Usta i kamień*, *Elegie moszczenickie*, *Wszystko przez Schuberta*.

Wojciech Majewski – scenarzysta, reżyser, producent. Jest autorem idei i koncepcji Festiwalu Europejskich Szkół Artystycznych i Twórczości „Kęgi Sztuki”, dyrektor Wakacyjnych Kadrów w Kęgach Sztuki od 4 edycji 2009 roku. scenarzysta, reżyser wielu filmów i produkcji telewizyjnych, twórca wydarzeń kulturalnych, festiwali, beneficjów znanych twórców kultury, takich jak Gustaw Holoubek i Sławomir Idziak. Twórca kultowego festiwalu „Tam, gdzie biją źródła”. Laureat cyklu dokumentalnego filmowego „Małe ojczyzny” za film „Kaźda dolina będzie podniesiona” - Nagroda Fundacji Kultury i Programu 2 TVP. Autor zainaugurowanego cyklu filmowego „Dom droga istnienia”, jako pierwszej tak szerokiej platformy do dyskusji o polskiej tożsamości własnej.

Piotr Matywiecki – poeta, eseista. Opublikował kilkanaście tomów wierszy, w tym *Zdarte okładki* (wiersze zebrane, 2009) i ostatnio *Widownia* (2012). Autor książek eseistycznych: *Kamień graniczny* (1994), *Dwa oddechy. Szkice o tożsamości żydowskiej i chrześcijańskiej* (2010), *Mysli do słów. Szkice o poezji* (2013), *Świadomość – esej filozoficzno-poetycki* (2014). Autor antologii poezji polskiej *Od początku* (1997) obejmującej całe dzieje liryki od średniowiecza do XX wieku. Stały współpracownik II programu Polskiego Radia. Laureat wielu nagród literackich, m.in. nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, „Gdynia”, „Silesius”, „Kamień”. Dwukrotny finalista nagrody „Nike”. Członek polskiego PEN Clubu, Związku Literatów Polskich (przed jego rozwiązaniem w 1983), Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Luiza Nader – historyczka sztuki, adiunkt w Instytucie Historii Sztuki UW. Jej zainteresowania koncentrują się na sztuce awangardowej i neoawangardowej (szczególnie w Europie Centralnej), relacjach pamięci i archiwum, teoriach traumy i afektu. Stypendystka m.in. Fulbright Junior Advanced Research Program (2005), programu Nowoczesny Uniwersytet (Uniwersytet Warszawski, 2011), Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (program MISTRZ, laureat prof. Ewa Domańska, 2012-14). Książka jej autorstwa *Konceptualizm w PRL* (Warszawa 2009) otrzymała nagrodę „Clio” (drugiego stopnia) przyznaną przez Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego (2010) oraz została nominowana do nagrody im. Jana Długosza (2010).

Piotr Piotrowski – profesor zwyczajny w Instytucie Historii Sztuki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, stale współpracuje z Graduate School for East and South-East European Studies, Ludwig-Maximilians-Universität, München/Regensburg Universität. Profesor wizytujący m.in. w Bard College, USA (2001), na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie (2003) oraz na Uniwersytecie Humboldtów w Berlinie (2011-2012). Były dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie (2009-2010). *Fellow* m.in.: Center for Advanced Study in the Visual Arts, Washington, D.C. (1989-1990), Columbia University, New York (1994), The Institute for Advanced Study, Princeton NJ (2000), Collegium Budapest (2005-2006) oraz Clark Art Institute, Williamstown, MA (2009). Autor kilkunastu książek, w tym *Znaczeń modernizmu* (1999), *Awangardy w cieniu Jałty* (2005; wyd. brytyjskie 2009, chorwackie 2011), za którą otrzymał Nagrodę Jana Długosza i Premiera RP, *Sztuki według polityki* (2007), *Agorafilii* (2010; wyd. brytyjskie 2012) oraz *Muzeum krytycznego* (2011; wyd. serbskie 2013). Laureat Igor Zabel Award for Culture and Theory (Barcelona, 2010).

Przemysław Piotrowski – doktor habilitowany, kierownik Zakładu Psychologii Sądowej w Instytucie Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz profesor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Specjalizuje się w psychologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem zachowań dewiacyjnych, agresji i przestępczości. Autor licznych publikacji, w tym w czasopismach „Rationality and Society” i „Journal of Applied Social Psychology” oraz książek *Szalikowcy. O zachowaniach dewiacyjnych kibiców sportowych* (1999), *Subkultury młodzieżowe. Aspekty psychospołeczne* (2004), *Różbój. Uwarunkowania psychospołeczne, motywacja i racjonalność sprawców* (2011) oraz *Chuligani a kultura futbolu w Polsce* (2012). Członek International Society for Criminology.

Maria Poprzęcka – profesor historii sztuki, długoletni dyrektor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu War-

szawskiego, obecnie profesor zwyczajny na Wydziale Artes Liberales UW. Jest autorką wielu książek, m.in. *Uczta bogiń. Kobiety, życie i sztuka*, (2012); *Inne obrazy. Oko – widzenie – sztuka. Od Albertiego do Duchamp’a*, (2008); *Pochwała malarstwa. Studia z historii i teorii sztuki*, (2001); *O złej sztuce*, (1998); *Akademizm* (1977, 1989). W 2009 roku otrzymała Nagrodę Literacką Gdynia w dziedzinie eseju, w 2014 Nagrodę Krytyki Artystycznej im. Jerzego Stajudy. Odznaczona złotym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2012).

Agnieszka Sieczkowska – jej Małą Ojczyzną jest warszawski Mokotów. Jednak zaraz po maturze w liceum, wówczas im. Z. Modzelewskiego, obecnie J.W. Goethe’go, na przeszło 10 lat wyjechała z Warszawy szukając wiedzy i umiejętności. Zawsze celem jej wędrówek była możliwość twórczego spełnienia zawodowego. Na Uniwersytecie Gdańskim studiowała oceanografię biologiczną, we Wrocławiu, w Teatrze Laboratorium Jerzego Grotowskiego była adeptką sztuk teatralnych, a po wprowadzeniu stanu wojennego i utraceniu kontaktu z mistrzami z Teatru Laboratorium, postanowiła połączyć sztukę z naukami społecznymi i rozpoczęła studia w Lublinie; na Wydziale Nauk Społecznych KUL w 1988 r. zrobiła dyplom z pedagogiki. Szerokie wykształcenie, jakie wówczas dawała ta uczelnia oraz umiejętności zdobyte w Teatrze J. Grotowskiego poparte zainteresowaniami etnografią, antropologią i historią sztuki, sprawiły, że zaraz po powrocie do Warszawy prowadziła zajęcia parateatralne i była wychowawczynią w Szkolnym Ośrodku Socjoterapii (SOS) przeznaczonym dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Podczas pracy pedagoga i wychowawczynie w Szkole Muzycznej im. K. Szymanowskiego próbowała stworzyć możliwości interdyscyplinarnego podejścia do muzyki i życia; w tym czasie, zaprosiła chińskiego mistrza do prowadzenia zajęć tai-chi dla uczniów, bazując na praktykach amerykańskich stosowała metody pracy z dzieckiem zdolnym ale na zawsze jej mistrzem godnym naśladowania pozostał Janusz Korczak. Wszelkie jej pomysły i działania zawodowe i społeczne zmierzały do użycia sztuki i kultury (w szerokim znaczeniu) dla wzmocnienia pozycji człowieka, jego tożsamości osobistej i socjalnej. Krótko działała w Stowarzyszeniu na Rzecz Kobiet i ich Rodzin, a następnie przez 10 lat prowadziła wewnętrzną promocję wśród, wówczas ok. dwutysięcznej, załogi Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. Reaktywowała i prowadziła tygodnik zakładowy, inicjowała i rozwijała różne formy integracji pracowników, zorganizowała galerię, gdzie systematycznie prowadziła wystawy poświęcone pracom światowych twórców, jak rytownicy: Czesław Ślania, Piotr Naszarkowski, projektanci banknotów - Andrzej Heidrich, czy znaczków – Ludwik Maciąg, oraz wielu wybitnych specjalistów w różnych dziedzinach związanych z produktami PWPW S.A., a także

utalentowanych amatorów różnych dziedzin sztuk, którzy pracowali w Wytwórni. Współpraca z reżyserem dokumentalistą i animatorem sztuki, Wojciechem Majewskim, odkrycie kultury Śląska i miłość do niej oraz spotkanie i przyjaźń z wyjątkowymi osobami – Danutą i Marianem Oslisło z Zabrze, były asumptem do założenia Fundacji Kręgi Sztuki, która jest głównym organizatorem Festiwalu Kręgi Sztuki.

Wacław Tkaczuk – dziennikarz, krytyk literacki, poeta. Jest autorem licznych audycji literacko – dokumentalnych i poetyckich oraz adaptacji radiowych prozy, dramatu i poezji. Absolwent polonistyki na KUL. W latach 1981-1985 sekretarz redakcji tygodnika „Antena”, w latach 1999-2004 członek zespołu redakcyjnego kwartalnika „Regiony”. Od 1990 związany z Polskim Radiem, gdzie pełnił funkcję sekretarza i wicedyrektora Programu II PR. Od 1991 do 2013 na antenie Programu II Polskiego Radia prowadził cotygodniowy przegląd prasowych publikacji poetyckich *Wiersze z gazet i czasopism*. Jurorował w ogólnopolskich Konkursach Poetyckich im. Rainera Marii Rilkego w Sopocie i Rafała Wojaczka w Mikołowie. Książkowe publikacje poetyckie: *Skrzydło liścia* (Iskry 1970), *Co z ognia – co z wody* (Ars Christiana – Novum

1977), *Na więcej, na przepadłe* (Iskry 2013) oraz *Prośba do Matki Boskiej. Antologia polskiej poezji maryjnej* (LSW 1991). Wiersze i eseistyka Wacława Tkaczuka drukowane były m.in. na łamach „Twórczości”, „Regionów”, „Toposu”, „Blizy” i „Arkadii. Pisma katastroficznego”. Przygotował wydanie (wybór, układ, redakcja i przedmowa) tomu Pawła Targiela *O tyle więcej. Wiersze z lat 1970-2009* (Instytut Mikołowski, 2014).

Adriana Zimnowoda – absolwentka Historii Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz Studiów podyplomowych z Filozofii XX Wieku Collegium Civitas w Warszawie. Kuratorka licznych wystaw m.in. Jana Berdyszaka, Marka Chlady, Ryszarda Grzyba, Jerzego Nowosielskiego czy Jerzego Tchórzewskiego. Autorka spotkań o charakterze dyskusji panelowych pt. *Strefa Teorii: sztuka, filozofia, literatura* oraz redaktorka publikacji wydawanej pod tym samym tytułem będącej zapisem wygłoszonych referatów, przebiegu dyskusji, uzupełniona esejami prelegentów. Autorka tekstów katalogowych oraz tekstów krytycznych. W ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku prowadzi wykłady z historii sztuki. Od 2004 roku pracuje w Sosnowieckim Centrum Sztuki – Zamek Sielecki w Galerii Extravagance (obecnie na stanowisku kuratora wystaw).

Zespół Pablopavo i Ludziki, Cieszyn 2012. Fot. Bartłomiej Sawka.

Sebastian Kubica, Plakat festiwalowy/Poster, 2014

Jeżeli odbiorca, tutaj przyjeżdżając na festiwal, co godzinę ma kontakt z wybitną osobowością, która mówi o innej dziedzinie sztuki, czegoś takiego w Polsce nie doświadczyłam. Jest to paleta, tak niezwykle bogata, każdy może w tym uczestniczyć, nie tylko profesjonalści ale ludzie, którzy się interesują jakimkolwiek rodzajem sztuki.

Prof. Maria Pomianowska Akademia Muzyczna w Krakowie
[cytat z filmu Festiwal „Kregi Sztuki”]

Summaries

Ryszard Kasperowicz Warning against the Illusion of Clarity

Professor Maria Poprzęcka is one of the best-recognised and outstanding historians of art in Poland. An excellent teacher, she specialises in the history of art and its theories in the eighteenth and the nineteenth century, at the same time expanding a highly acclaimed art critique. Prof. Poprzęcka is also an extremely rare example of a combination of immense erudition and familiarity with the art of the past epochs with an extraordinary and empathetic ability to discuss contemporary art. Her writings, with their characteristic diverse presentations, brilliant arguments, profound opinions, and apt selection of concepts, are both exceptional and wide-ranging. In her texts Prof. Poprzęcka not only brings the reader closer to the most complex art phenomena, which is she interprets in a truly masterful way, but she also discusses phenomena to which we are still incapable of granting suitable definitions; at the same time, she incessantly appeals for a democratization of our perception petrified by assorted schemes of the history of art and critical rhetoric, and warns against the traps of perception threatening both historians of art and their readers. Essays by Maria Poprzęcka, together with their accomplished form and adroit popularisation of difficult problems, make an unwavering appeal for developing the skill of perceiving and absorbing art phenomena while remaining aware of all the dangers associated with the domination of a superficially experienced visual culture and a *sui generis* pan-aestheticization of the world. Her essays are an unattainable model for emulating an aptitude for perception, an interpretation that always does justice to a work of art, and a translation of the image into the word; they also pose a genuine intellectual challenge.

Luiza Nader Creation of the Female Subject

Laudation given upon the occasion of presenting Professor Maria Poprzęcka with the Ksawery and Mieczysław Pruszyński PEN Club Award (30 June 2014). The author followed the feminist motifs in Maria Poprzęcka's oeuvre and interpreted her selected books in the spirit of

Hélène Cixous: "Woman must put herself into the text - as into the world and into history - by her own movement".

Maria Poprzęcka What Is the Purpose of Art?

Apparently, the question: what is the purpose of art? is not only a sign of uncertainty on the part of doubtful historians of art. It seems to be also characteristic for one of the stands emerging in contemporary art. This by no means new attitude is becoming conspicuously more intense in recent years, beginning with several extremely diverse artistic undertakings disbelieving the undisputed status of art... The text is a survey of art works and stances pertaining to this problem.

Circles of Art Festival

The growth of the European Union, media globalization and commercialization indicate an urgent need to create a place, which will exhibit the current works of young European and international artists. New trends and movements in the arts and confronting them with Masters and the public – all this takes place in one space and time at the Circles of Art Festival.

Fields of artistic activities are evolving in an unprecedented speed in the history of art due to the development of media techniques. These „circles of art” provide a way to showcase achievements from various fields of art: music, theatre, film, visual arts, among them new media and other interdisciplinary works. The ability to draw from the heritage of past generations, as well as being open towards the latest trends and technology, was what brought together a lecture and recital by the renowned pianist and teacher Andrzej Jasiński and „Video-Well” - a multimedia event by students from the new media department headed by Marian Oslislo of the Academy of Fine Arts in Katowice. European art academies hold huge potential that could benefit societies.

One of the key features of the Circles of Art festival is bringing together art and scholars, which is why each year we also invite experts in fields connected with the arts, such as anthropology, ethnography, history of art, philosophy and others.

Educating society in art and culture, regardless of age, environment, level and type of education or economic status, is another aim of the festival. Through this, we reduce the group of those excluded from culture, and in later stages, from society.

We cater to have the broadest range through free access to festival events and their diversity. During each edition, dozens of concerts take place, over 100 films are played and numerous workshops, lectures and other events are carried out.

The 5 edition of the Circles of Art festival, which took place alongside the film festival Wakacyjne Kadry, confirmed the need to meet on the part of European academic environments, inhabitants of cities and regions that wel-

comed the festival, but also on the part of tourists, who all the more often search not only for scenic views, but an experience with the highest quality of culture and art. The first place to undertake the idea of the festival was Cieszyn. What encouraged this was its openness towards religion and multi-culture character, traditions connected with education, but also its location – on the former boarder on the Olza river – between Poland and the Czech Republic. We continuously expand the festival's circles of art to other centers in the country and the world. The Festival of European Art Academies and Art, Circles of Art, provides conditions for promoting the region and its universities and art academies – hosts of the festival. Through this, we also promote Polish culture, art and artistic education in other countries.

Piotr Piotrowski East European Artistic Peripheries and the Post-colonial Theory

"The emergent form of contemporary history of art studies is the result of globalization. Naturally, the question whether their solution is convincing, or not, constitutes a separate issue. Apparently, the history of art is endeavouring to tackle this problem and in doing so it resorts to, i.a. post-colonial studies. Although their sources and fundamental domain of research are situated in strictly historical, literary, philosophica,l and social science studies this type of research pursued by the history of art seems to be effective, as evidenced predominantly by a whole complex of history of art studies associated with a revision of modernism, its decentralisation, pluralisation, and a new geography of art" - Piotrowski claims. His text attempts to take a look at the art of Central-Eastern Europe within the context of the post-colonial theory and, first and foremost, the geography of art.

Wiesław Juszcak: Music in T. S. Eliot

Biographies and commentaries dealing with the works of T. S. Eliot frequently mention Beethoven's *Quartet in A minor*, Op. 132, whose recording he purchased probably in 1931 as evidenced by a letter to Stephen Spender (28 March) in which the poet wrote that a record of the *Quartet in A minor* is an inexhaustible source of reflections. He had in mind indubitably the earliest recording (1924) of this composition, made in London in 1924 by the Hungarian Léner Quartet for Columbia Records. This is certainly the same version described four years later by Aldous Huxley in *Point Counter Point*, which returns upon several occasions to the motif of the *Molto adagio*, the middle part of the quartet (the third of five): *Heiliger Dankgesang eines Ge-nesenen an die Gottheit, in der lydischer Tonart* (A Convalescent's Holy Song of Thanksgiving to the Divinity, in the Lydian Mode).

Theoretical-critical texts by Eliot note that the musical nature of poetry is exteriorised the most in those cases when the word is not linked directly with the musical structure. This view permits us to assume that according

to the poet the same might be true also for songs. Such relations would, therefore, take place on more isolated and "abstract" levels of the two plays, which always retained some sort of independence; in the domain of the word this would pertain in particular to drama.

Starting with the pageant play: *The Rock* (1934) and all the way to contemporary plays - not to mention the famous *Four Quartets* - the problem of music always constituted the axis of the poet's and playwright's creative reflections. Not until 1953, however, did music make an appearance in the play: *The Confidential Clerk* as the "object of vocation", the selection of the life path.

According to Irena Sławińska, an eminent expert on religious or, to cite Eliot, "liturgical" drama, this particular play delves into the problem of "make-believe, the fictional, false world in which we live once we consent to the imposition of some sort of an alien life distant from our predilections. Sir Claude, the great financier, also describes the business world as *make-believe*! The door to genuine life leads through a gate of his personal passion: pottery. [...] The young protagonist Colby, 'his confidential clerk' [...] dreams about the profession of an organist. This is his secret world and *secret garden*. Is existence in two such different worlds not a lie? Does it not give rise to an ominous cleft in life? [...] In the play this question is carefully and comprehensively examined. Already the first dialogues disclose a solution. No, we do not have a right to divide life in this manner; as a work of art it must comprise an integral whole. Such a unification of life can be performed, however, only by geniuses – or saints".

In this play music is, therefore, elevated to a supreme rank as an object of vocation.

Krzysztof Lipka Beethoven. Select Problems of Musical Ethics upon the Example of Philosophers' Statements

Beethoven is without doubt a composer who appears most frequently in reflections by intellectuals discussing art. Apparently, the reason for this interest is the fact that a conspicuously characteristic feature of the *oeuvre* of this last classic is ethics. Upon the basis of selected fragments of statements made by W. Gombrowicz, K. R. Popper, R. Rolland, E. Delacroix, L. Tolstoy, T. Mann, M. Kundera, and R. M. Rilke it is possible to demonstrate that each of these thinkers discovered in Beethoven's music slightly different ethical aspects. The powerful impact of Beethoven, which continues to produce the strongest emotions among his recipients, compels to seek in the compositions by the master of Bonn concrete traces of his involvement in ethics. The compelling expression of Beethoven's music inspired among various authors either extreme adoration (Rolland, Mann, Rilke, Gombrowicz) and subtle irony (Kundera), or protest and ethical charges addressed to the author of *Eroica* (Tolstoy, Popper).

Polska Sztuka Ludowa

KONTEKSTY

♦ CULTURAL ANTHROPOLOGY ♦ ETHNOGRAPHY ♦ ART ♦

2014 rok LXVIII nr 2 (305). Indeks 369403. ISSN 1230-6142.

INSTITUTE OF ART POLISH ACADEMY OF SCIENCES, SOCIETY LIBER PRO ARTE

Contents 2 2014

RYSZARD KASPEROWICZ *Warning against the Illusion of Absolute Clarity, the Perception
Trap of Schemes*

On the Works of Prof. Maria Poprzęcka - Laudation

LUIZA NADER *Creation of the Female Subject*

MARIA POPRZĘCKA *What Is the Purpose of Art?*

ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ *Circles of Art On Circles of Art – a Conversation with Wojciech
Majewski*

From the History and Chronicle of Five Years of the Circles of Art Festival

ANDRZEJ JASIŃSKI *Master and Student. Zbigniew*

ZBIGNIEW BENEDYKTOWICZ *Talks to Prof. Andrzej Jasiński About the Master-Student Relation*

LUDWIK STOMMA *Anthropology of War*

LUDWIK STOMMA *Farewell to Paris*

MAŁGORZATA SADY *Semantic Poetry of Stefan Themerson*

STEFAN THEMERSON *Letter to Kazimierz Askanas*

MAŁGORZATA SADY *Franciszka and Stefan Themerson – Lives*

STEFAN THEMERSON *Aphorisms*

STEFAN THEMERSON *Poems*

STEFAN THEMERSON *O Boże! [O, God!] Translated by Małgorzata Sady*

*** *Films Made by Franciszka and Stefan Themerson*

MAŁGORZATA SADY *Czechowicz Translated*

JOSEF CZECHOWICZ *Light in the Afternoon*

JOSEF CZECHOWICZ *Światło południa*

BOGUSŁAWA SOCHAŃSKA *The Oeuvre of Hans Christian Andersen and His Visual Arts
Works*

BOGUSŁAWA SOCHAŃSKA *Image of Hans Christian Andersen and the Truth of His Diaries*

HANS CHRISTIAN ANDERSEN *Diaries (Fragments) Translated by Bogusława Sochańska*

IWONA CHMIELEWSKA *Picturebook - a Book for Readers of All Ages*

ANDRZEJ MITAN *Interview with Myself*

KAZIMIERZ PIOTROWSKI *Andrzej Mitan – A Job-like Experience*

EULALIA DOMANOWSKA *Life is Art*

WITOLD CHMIELEWSKI *To Cieszyn with "Akcja Podróż" [Action „JOURNAY”]*

WITOLD CHMIELEWSKI *Is It Possible for Cieszyn to Be in the Centre of the World?*

MIKOŁAJ GÓRALIK *Kurt Weber – A Portrait of a Creator*

LESZEK KOŁAKOWSKI	<i>Letter to Kurt Weber</i>
LESZEK KOŁAKOWSKI	<i>Rzeczy [Things] (Ideas for an Animated Film against Things)</i>
MARIAN OSLISLO	<i>Letter and Sign</i>
EULALIA DOMANOWSKA	<i>From a Monument to Pastry</i>
EULALIA DOMANOWSKA	<i>With a Head in Clouds</i>
ANNA KRYSZTOFIK	<i>Circles of Art. Exotic Journey via Quanzhou to Cieszyn</i>
WANG YUN, MAREK TYLKOWSKI	<i>Chinese Calligraphy</i>
MAREK TYLKOWSKI	<i>Self-improvement in Confucianism</i>
WANG YUN	<i>A Look at a Chinese Face. Psychological Motifs and Social Representations</i>
***	<i>Schools of Higher Learning Participating in the Circles of Art Festival</i>
MARIA POMIANOWSKA	<i>Global Identity and Enrootment in Tradition</i>
EDUARD OVČÁČEK	<i>Arguments (Fragments)</i>
EDUARD OVČÁČEK	<i>A Short Lecture on Experimental Poetry</i>
ZBIGNIEW BAJEK	<i>Kafka – Taming the Alien</i>
ADRIANA ZIMNOWODA	<i>De Profundis: Mystery of the Body. Mystery of the Mind. Procession of Defining Identity</i>
PRZEMYSŁAW PIOTROWSKI	<i>Hospes, hostis</i>
STANISŁAW WIECZOREK	<i>Sincere Lies</i>
JANUSZ FOGLER	<i>Art of the Media at the Academy of Fine Arts in Warsaw</i>
IRENEUSZ BETLEWICZ	<i>To Grażyna in a Birthday Bouquet</i>
TOMASZ PRZYBYSZEWski	<i>Ireneusz Betlewicz – Poet and Painter</i>
PIOTR PAWŁOWSKI	<i>Last Letter to Irek Betlewicz</i>
ERNEST BRYLL	<i>Fragments of Introductions to Volumes of Poetry by Ireneusz Betlewicz</i>
WOJCIECH MAJEWSKI	<i>Graphic Art in Circles of Art</i>
WOJCIECH MAJEWSKI, SEBASTIAN KUBICA	<i>Freedom on B1</i>
WACŁAW TKACZUK	<i>Once a Poet, Always a Poet</i>
PAWEŁ TARGIEL	<i>O tyle więcej. Poems</i>
ANNA KOZIŃSKA TARGIEL	<i>Life and Works of Paweł Targiel</i>
MACIEJ MELECKI, KRZYSZTOF SIWCZYK	<i>History of the Mikołowski Institute</i>
MAGDALENA FABIŚ	<i>Interrupted Silence and Changed Tone. Reflections on the Contemporary Prose of Upper Silesia</i>
PIOTR PIOTROWSKI	<i>East European Artistic Peripheries and the Post-colonial Theory</i>
WIESŁAW JUSZCZAK	<i>Music and Eliot</i>
KRZYSZTOF LIPKA	<i>Beethoven. Select Problems of Musical Ethics upon the Example of Philosophers' Statements</i>

Bogusław Jasiok, kierownik produkcji festiwalu „Kęgi Sztuki” 2012.